VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Katsaus pankkipakettia koskeviin lainsäädäntöneuvotteluihin

LAINSÄÄDÄNTÖNEUVOS ANTTI MAKKONEN
FINANSSISIHTEERI BELLA LAIHO
FINANSSISIHTEERI ATTE JANTUNEN

EDUSKUNNAN SUURI VALIOKUNTA 21.10.2022

Kuvio 4. Suomalaispankkien pääomavaatimusten muutos nykytilaan verrattuna komission ehdottamien siirtymäsäännösten voimassaoloaikana

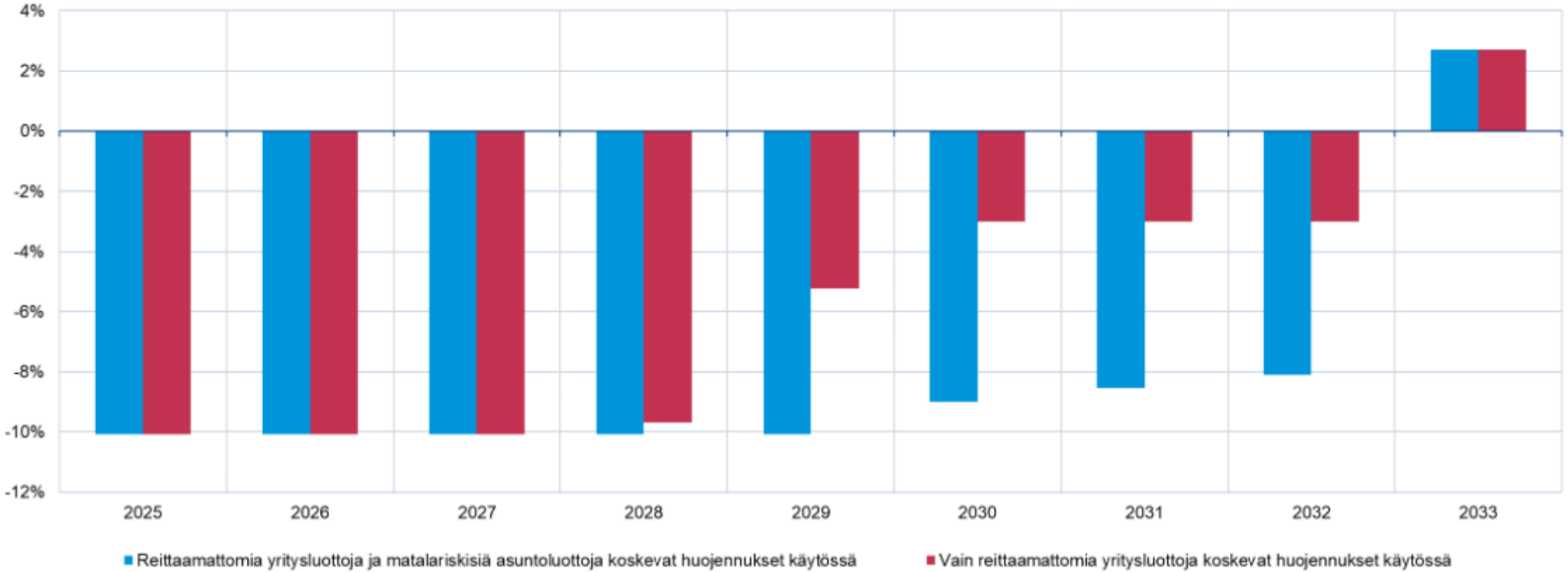

Lähde: Finanssivalvonta

Kuvio 3. Komission ehdotuksen mukaisesti toteutettujen Basel III -uudistusten arvioidut vaikutukset suomalaispankkien kotitalous- ja yritysluottojen pääomavaatimuksiin

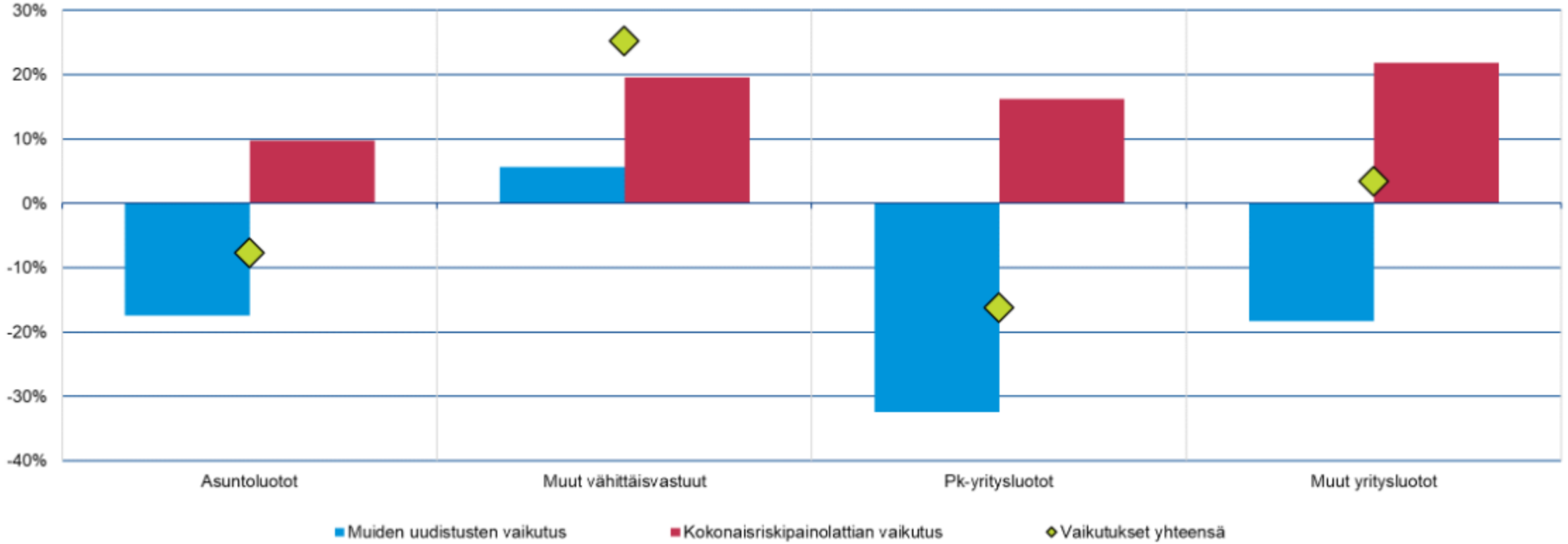

Lähde: Finanssivalvonta

Vaikutusarvioista

- Vaikutusarviot ottavat nyt paremmin huomioon EU-poikkeuksia Baselin standardeista, jotka olivat sisällytetty komission ehdotukseen tai jo olemassa olevaan lainsäädäntöön.
  - Neuvoston työryhmässä esitetyt kompromissiehdotukset sisältävät lisää poikkeuksia, joita ei ole voitu arvioida
- Pääomavaatimuksiin liittyvien vaikutusten kohdentuminen
  - EU-tasolla pääomavaatimusten nousu keskimäärin +10,7 %
  - Vaikutukset suurimmat **maailmanlaajuisesti merkittävillä pankeilla** (G-SII), joiden pääomavaatimukset nousevat **keskimäärin +20 %**
  - **Ryhmän 1 pankeilla** (otos 60 suurta pankkia), pääomavaatimusten nousu keskimäärin +12 %
  - **Suomessa pankkisektorin tasolla +3 %**
- Vuonna 2022 tapahtuneiden muutosten johdosta Suomen asuntoluottomarkkinasta yli puolet on standardimenetelmää käyttävillä pankeilla ja alle puolet IRB-menetelmiä käyttävillä pankeilla.

Lähde: EBA Report on Basel III Monitoring (data as of 31 December 2021)

Vaikutusarvioista

- Siirtymäaikojen jälkeen (2033) suomalaisten pankkien vakavaraisuusvaatimukset **nousisivat sektoritasolla 3 % verrattuna nykytilaan**
- Ei katsota vaarantavan luotonantokykyä, eikä luottolaitosten voitonjakokykyä*
  - Asuntoluottojen pääomavaatimukset -8 %
  - Kulutusluottojen (ja muiden vähittäisvastuiden) pääomavaatimukset +25 %
  - PK-yritysluottojen pääomavaatimukset -16 %
  - Muut yritysluotot +3 %
- Riskipainolattiaa koskevien siirtymäaikojen aikana pääomavaatimukset laskisivat noin 10 % riippuen jäsenvaltiokohtaisen asuntoluottoja koskevan siirtymäajan käyttämisestä.

* Sektorin viimeisen neljän vuoden keskimääräinen yhden tilikauden tulos riittäisi kattamaan pääomavaatimusten nousun mahdollistaen kuitenkin **70 %** voitonjaon tuloksesta

Neuvotteluiden kulku ja aikataulu

- FR alustava kompromissiehdotus kesäkuussa 2022 sai jäsenvaltioilta positiivisen vastaanoton. Neuvottelut jatkuivat yksityiskohtien osalta CZ pj-kaudella.
- CZ kompromissiehdotus lokakuussa 2022.
- Uusi CZ kompromissiehdotus tulossa lokakuun loppupuolella.
- ECOFIN 8.11.2022?

Keskeisiä muutossuuntia

- Kokonaisriskipainolattia
  - Lähtökohtaisesti ns. solo-taso; jäsenvaltio-optio soveltaa konsolidoitua tasoa
  - Asunto- ja yritysluottoja sekä johdannaisia koskevat erillissiirtymäajat KOM ehdotuksen mukaiset; tästä kompromissista laaja yhteinen näkemys tällä hetkellä.
- Operatiiviset riskit KOM ehdotuksen mukaisesti.
- Valtioriskeihin liittyviä muutosehdotuksia tullut lisää.
- Asuntorahoitukseen liittyviä yksityiskohtia täsmennetty ja muutettu paremmin Suomenkin erityispiirteitä vastaavaksi.
- Baselin standardit: Poikkeusten määrä taipumus kasvaa edelleen.

Keskeisiä muutossuuntia

- Johdon luotettavuuden ja sopivuuden arviointimenettelyiden maltillisempi harmonisointi; keskittyminen täsmennysten tekemiseen
- Yritysjärjestelyiden valvontaprosessien alun perin ehdotettua kevyempi lähestymistapa
- Kolmansien maiden luottolaitosten sivuliikkeet: KOM ehdotuksessa omaksuttu periaate valvonnan tehostamisesta ja velvoite tytäryhtiöittämiseen, mutta jäsenvaltioiden viranomaisella enemmän liikkumavaraa
- Valvontaviranomaisen palveluksessa olevien karenssiajat: kansallista joustavuutta mm. työmarkkinoiden ominaispiirteiden perusteella.
- Kestävyysriskien arviointia koskevia säännösehdotuksia kehitetty. Sääntely kohdentuisi alkuperäistä ehdotusta vastaavalla tavalla riskienhallinnallisiin prosesseihin ja toimintatapoihin.